

Ewa Białek

Abstrakt

Tytuł wystąpienia: *Koncept PRZYJAŹŃ w dyskursie dyplomatycznym*

Przedmiotem refleksji jest koncept PRZYJAŹŃ w (rosyjskim i polskim) dyskursie dyplomatycznym. Przyjaźń to jedna z uniwersalnych wartości ogólnoludzkich, postrzegana przede wszystkim jako wartość spajająca jednostki i zbiorowości pozostające ze sobą w relacjach nieoficjalnych. Przyjaźń jest także wartością nieobojętną z punktu widzenia relacji międzypaństwowych. W tym wymiarze utożsamiana jest z dobrymi stosunkami, stałą współpracą, solidarnością, wspieraniem się w sytuacjach kryzysowych (kryzysy polityczne z kolei aktualizują w dyskursie rosyjskim dodatkowo leksem i pojęcie *недруг*). Wydaje się, że instytucjonalnemu obliczu przyjaźni w tradycyjnej leksykografii (zarówno rosyjskiej, jak i polskiej) poświęca się nieco mniej uwagi (zob. artykuł hasłowy m.in. ISJP 2000). Nowa leksykografia aktywna, w której centrum leży tekst jako podstawa źródłowa i produkt końcowy, rejestruje już pewien zbiór połączeń charakteryzujących przyjaźń jako wartość nieindywidualną, instytucjonalną (por. *traktat, układ o przyjaźni, договор о дружбе и сотрудничестве*). Słowniki rosyjskie typu aktywnego, poza znanym połączeniem konwencjonalnym *дружба народов* odnoszącym się do relacji republik Związku Radzieckiego i krajów bloku socjalistycznego, rejestrują formułę *что-л. проходит в обстановке дружбы и взаимопонимания* (БУСПЯ 2016). Sformułowanie to (oraz inne) notowane jest regularnie m.in. w tekstach komunikatów dla mediów rosyjskiego MSZ, które tworzą jądro naszego korpusu badawczego w ramach danego tematu. Zgromadzone konteksty dokumentujące użycie leksemu *дружба/przyjaźń* w tekstach na stronie MSZ Rosji, MSZ Polski, stronach prezydentów obu krajów wskazują na wyraźną obecność tej wartości w dyskursie dyplomatycznym. W badaniu oglądowi zostaną poddane dane systemowe (konfrontacja zawartości różnych typów słowników w obu językach) oraz tekstowe: przy ich analizie zostanie zwrócona szczególna uwaga na gotowe konstrukcje zdaniotwórcze, interesująca wydaje się też kwestia paralelności ich występowania w tekstach w obu językach. Uwagą zostaną objęte również kompleksy i kolekcje pozwalające precyzyjniej określić miejsce badanej wartości w szeregu innych podobnych, a zarazem zrekonstruować sam koncept.